

SLOVENŠČINA, 5. razred

UČNA TEMA: Lastna imena, ponovitev

POTEK URE

Z lastnimi imeni poimenujemo nekaj enkratnega in posebnega – človeka, kraj ali stvar.

Vedno jih pišemo z veliko začetnico.

Poznamo tri glavne vrste:

Osebna lastna imena

To so imena, priimki in vzdevki ljudi in živali

Primeri: Ana, Luka, Prešeren, gospa Novak, Piko, Aco

Zemljepisna lastna imena

To so imena krajev, rek, gora, držav, ulic ...

Primeri: Slovenija, Maribor, Triglav, reka Sava, Ulica talcev

Stvarna lastna imena

To so imena stvari, ustanov, podjetij, knjig, filmov, prireditev, nagrad ...

Primeri: Osnovna šola Toneta Čufarja, Cankarjev dom, Pikin festival, Deseti brat

15. Sladki Šumi

Ponovili bomo:

- 👉 lastna imena bitij,
- 👉 zemljepisna lastna imena,
- 👉 stvarna lastna imena.

Sladkosnedo Milo je navdušila zgodba o podjetju Šumi, za katerim se skriva drobna ženska z izjemnim pogumom.

Preberi.

Evgenija Šumi

Drobna ženska z generalsko držo in pionirka slovenskega podjetništva

Ena izmed pomembnih žensk v slovenski zgodovini je Evgenija Šumi. Rodila se je leta 1876. Kmalu po njenem rojstvu je oče Franz ustanovil izdelovalnico slaščic Šumi bonboni in odprl prodajalno na Kongresnem trgu v Ljubljani. Evgenijina mama Josipina je po ločitvi slaščičarsko obrt razširila v tovarno, ki jo je poimenovala Tovarna kanditov in slaščičarskih izdelkov Josiphine Schumi v Ljubljani. Nasproti današnje Drame je odprla tudi prodajalno, v kateri so sladkosnedi lahko kupili gumijaste bonbone, sladice in melisnice.

Po materini smrti je tovarno in prodajalno na Slovenski cesti skupaj z možem Dragotinom Hribarjem prevzela hči Evgenija. Posodobila sta proizvodnjo in razširila ponudbo izdelkov na različne bonbone, peciva, marmelade in malinovec.

Tako kot njena mama je bila tudi Evgenija, ki je rodila 13 otrok, zapisana delu. Ob Šumiju je ustanovila ter upravljala tudi tovarno Pletenina, v katerem so izdelovali pletene jopice in nogavice. Znana je bila kot nepopustljiva in delavna ženska tako doma kot v tovarni. Otroci so ji zato večkrat očitali strogost in pomanjkanje časa zanje.

Zunaj družine je bila znana kot poštena zaposlovalka pa tudi kot dobrodelnica. Uslužbenkam, ki so rodile, je podarila opremo za otroka. Vsako leto je z volnenimi nogavicami oskrbela eno moško in eno žensko sirotišnico. Nanje je mislila tudi pred svojo smrtjo. Tako je sinu Radu, ki ji je dolgoval denar, v oporoki naročila, naj svoj dolg razdeli med različna društva, Ljudski kuhinji ter med reveže in bolne otroke.

Tovarna deluje še danes, z njenimi bonboni se sladkajo v kar 41 državah, tudi v Združenih državah Amerike, v Veliki Britaniji in celo v daljni Aziji.

Besedilo je iz knjige *Nepozabne*, Založba Mladinska knjiga, 2020

1

V eni povedi povzemi, o čem govori besedilo.

2

Obkroži DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če trditev ni pravilna.

Podjetje Šumi bonboni je ustanovila Evgenija Šumi. DA NE

3

V tovarni Pletenina so izdelovali gumijaste rokavičke. DA NE

Evgenijin sin Rado je svoj dolg poravnal tako, da je denar razdelil siromakom. DA NE

Malinovec je vrsta marmelade. DA NE

Občna imena obkroži, lastna imena pa podčrtaj.

tovarna Šumi

Evgenija Šumi

izdelovalnica slaščic Šumi bonboni

4

Kongresni trg

mož Dragotin Hribar

gumijasti bonboni

podjetnica Josipina

tovarna Pletenina

daljna Japonska

Ljudska kuhinja

sin Rado

slovenska zgodovina

5

V besedilu podčrtaj:

a lastna imena bitij z rdečo barvo,

a stvarna lastna imena z zeleno barvo.

Odgovori.

6

a Čigava hči je bila Evgenija? Evgenija je bila Josipinina in ..... hči.

b S čigavo pomočjo je Evgenija vodila podjetje Šumi? Z ..... pomočjo.

c Čigav denar je prejela Ljudska kuhinja? Ljudska kuhinja je prejela ..... denar.

Zemljepisna lastna imena iz besedila razvrsti v preglednico.

7

NASELBINSKA IMENA	NENASELBINSKA IMENA

Odpravi napake v zapisu zemljepisnih imen.

8

slovenska ulica 30, kranj

šolska pot 12, ilirska bistrica

stara vas 5, log pod mangartom

rjava cesta 44, kranjska gora

rjavi križ 55b, zgornja kungota

ulica pie in pina mlakarja 7, novo mesto

V preglednico izpiši stvarna lastna imena iz besedila in povej, kaj poimenujejo.

9

STVARNO IME	POIMENUJE

Podčrtaj napačne začetnice v besedilu in jih pravilno zapiši nad besedo.

Evgenija šumi je bila ena prvih slovenk, ki so upravljale svoje podjetje. Čeprav je bila drobne postave, sta njena drža in odločnost spominjala na Generala. Ko je mož dragotin bolehal, je zahtevala vse pravice pri upravljanju podjetja šumi. Strogost ji je nekoč v pismu očital tudi sin svetozar, od sina rada pa je zahtevala, da po njeni smrti povrne svoj dolg. Slovela pa je tudi kot velika Dobrodelka. Ko so se mlade ljubljankanke poročile in nehale delati v tovarni pletenin, jim je podarila pletilni stroj ter jim pošiljala naročila, da so služile in vsaj delno ohranjale neodvisnost od svojih mož.

10

Leta 2016 so šumiju v čast priredili razstavo z naslovom bonboni vseh generacij. Na razstavi so bili predstavljeni izdelki in izvirne embalaže, predvajali pa so tudi sloviti animirani oglas za bonbon Visoki C, ki ga je ustvaril stripar miki muster.

